

มิลตัน ฟรีดแมน

Milton Friedman, 1912 - 2006

ปรมาจารย์ของแนวคิดเศรษฐกิจศาสตร์ทุนนิยมเสรี

เรียบเรียงโดย... **ดร.ดอน ภากรสสว**

(Ph.D. and M.A. - Economics, Harvard University)

หากไม่นับ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ แล้ว มิลตัน ฟรีดแมน เจ้าของเหรียญรางวัล John Bates Clark สำหรับนักเศรษฐศาสตร์อเมริกันที่อายุน้อยกว่าสี่สิบปีประจำปี 1951 และรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ประจำปี 1976 ถือได้ว่าเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากที่สุด ทั้งในและนอกแวดวงวิชาการ ซึ่งความยิ่งใหญ่และคุณูปการต่อวงการเศรษฐศาสตร์ของฟรีดแมนนั้น สะท้อนชัดจากคำกล่าวของเบน เบอร์นันก์ ประธานธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) คนปัจจุบัน ในวันที่เขาเสียชีวิตที่ว่า ในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ไม่มีใครสามารถเทียบเคียงมิลตัน ฟรีดแมนได้ (Among economic scholars, Milton Friedman had no peer)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

มิลตัน ฟรีดแมน เกิดที่มหานครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 1912 ในครอบครัวชาวยิวอพยพ ฟรีดแมน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย Rutgers ในปี 1932 ในช่วงที่สหรัฐอเมริกากำลังประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจถดถอยรุนแรง Great Depression ในระหว่างปี 1932 - 1933 เขาได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยชิคาโก ก่อนที่จะได้รับทุนไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอกที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ซึ่งในยุคนั้นมีชื่อเสียงอันดับต้นๆ ของโลก ฟรีดแมนเรียนที่โคลัมเบียหนึ่งปี แล้วกลับไปทำงานเป็นผู้ช่วยวิจัยที่มหาวิทยาลัยชิคาโกในปี 1934 - 1935 ในปี 1935 เขาได้งานที่ National Resource Committee กรุงวอชิงตัน ดีซี ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้โครงการฟื้นฟู

เศรษฐกิจ New Deal ของประธานาธิบดีรูสเวลท์ หลังจากนั้นในปี 1937 เขาย้ายไปทำงานที่ National Bureau of Economic Research สถาบันวิจัยเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงที่สุดของสหรัฐอเมริกา โดยเขาได้ทำงานเป็นผู้ช่วยของศาสตราจารย์ Simon Kuznets ผู้ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามของผู้ริเริ่มการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติ และเจ้าของรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ประจำปี 1971

ในปี 1941 ฟรีดแมนกลับเข้ารับราชการอีกครั้ง โดยทำงานเป็นที่ปรึกษาของกระทรวงการคลัง และเป็นโฆษกของกระทรวงในปี 1942 ก่อนที่จะย้ายกลับไปมหาวิทยาลัยโคลัมเบียในฐานะนักวิจัยในแผนก War Research ในปี 1943 สองปีถัดมา เขานำเสนองานที่เขาเขียนร่วมกับศาสตราจารย์ Kuznets ตั้งแต่ปี 1940 เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก และได้รับมอบปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบียในปี 1946

หลังจากได้รับปริญญาเอก ฟรีดแมนเริ่มงานสอนหนังสือที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยชิคาโกจนถึงวันเกษียณอายุในปี 1977 ในระหว่างที่เขาอยู่ที่มหาวิทยาลัยชิคาโก ฟรีดแมนมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่ทำให้คณะเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกลายเป็นเสาหลักทางวิชาการของวงการเศรษฐศาสตร์ ในนามของสำนักเศรษฐศาสตร์ชิคาโก (Chicago School of Economics) หลังเกษียณอายุ ฟรีดแมนย้ายไปเป็นเมธีวิจัยอาวุโสที่สถาบัน Hoover มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดจนถึงบั้นปลายของชีวิต โดยในช่วงที่ฟรีดแมนอยู่ที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด เขารับเป็นที่ปรึกษาในทีมเศรษฐกิจให้กับประธานาธิบดีโรนัลด์ รีแกน ทั้งสองสมัย

ผลงานเขียนทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญ

ฟรีดแมนมีงานเขียนหนังสือ บทความวิชาการ และบทความทั่วไปจำนวนมาก โดยที่สำคัญ ได้แก่ Income from Independent Professional Practice (1945) ที่เขียนร่วมกับศาสตราจารย์ Kuznets และเป็นงานวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของเขา ซึ่งกล่าวถึงการผูกขาดในการให้ใบประกอบโรคศิลป์โดยแพทยสมาคม ทำให้คนไข้ต้องจ่ายเงินที่แพงกว่าที่ควรจะเป็นในการรักษาโรค Essays in Positive Economics (1953) ให้ข้อคิดที่สำคัญว่า คุณค่าของทฤษฎีและแบบจำลองเศรษฐศาสตร์ ไม่ได้ตัดสินกันที่ความสมจริงสมจังของสมมติฐานแต่พิจารณาที่ความสามารถในการอธิบายพฤติกรรมและการทำนายผลที่เกิดขึ้น A Theory of Consumption Function (1957) ซึ่งอธิบายการตัดสินใจในการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของแต่ละบุคคลด้วย Permanent Income ซึ่งรวมคาดการณ์รายได้ในอนาคต นอกเหนือจากรายได้ในปัจจุบันของแต่ละบุคคล Monetary History of the United States, 1867 - 1960 (1963) งานศึกษาร่วมกับ Anna Schwartz ซึ่งวิเคราะห์ว่าการดำเนินนโยบายการเงินแบบตั้งตัวของธนาคารกลางสหรัฐฯ เป็นทั้งปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิด Great Depression และซ้ำเติมให้ภาวะการณ์ดังกล่าวยืดเยื้อกว่าที่ควร The Role of Monetary Policy (1968) ซึ่งเป็นปาฐกถาในวันรับตำแหน่งนายกสมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกาในปี 1968 อันมีใจความสำคัญว่า ความพยายามของธนาคารกลางในการรักษาอัตราการว่างงาน ให้ต่ำกว่าระดับที่เรียกว่า อัตราการว่างงานตามธรรมชาติ (Natural rate of unemployment) นั้นจะนำไปสู่ปัญหาเงินเฟ้อ และการปรับตัวสูงขึ้นของอัตราการว่างงานในที่สุด และสุดท้าย ที่สร้างชื่อเสียงให้ฟรีดแมนรู้จักเป็นการทั่วไป คือ Free to Choose (1980) ซึ่งเขาเขียนร่วมกับภรรยา เป็นหนังสือประเภทที่มีโชนวนิยายที่ขายดีที่สุดในปี 1980 และได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศถึงสิบสี่ภาษา หนังสือเรื่อง Free to Choose ซึ่งวางขายพร้อมกับการออกอากาศของสารคดีในชื่อเดียวกันทางสถานีโทรทัศน์สาธารณะ PBS ของอเมริกา ซึ่งถึงคุณประโยชน์ของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีและโทษของการแทรกแซงกลไกตลาดโดยภาครัฐ

II แนวความคิดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญ

ฟรีดแมน เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนามของผู้สืบทอดแนวคิดเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี (laissez faire) ของอดัม สมิท โดยเขามีความเชื่อมั่นอย่างจริงจังว่า ภาครัฐควรปล่อยให้กิจกรรมเศรษฐกิจการค้าเป็นเรื่องของเอกชน จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่เราจะเห็นฟรีดแมนคัดค้านการควบคุมจำนวนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การเกณฑ์ทหาร และการควบคุม

ราคาสินค้าอย่างสุดขีด ซึ่งแนวคิดของเขาได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านรายการโทรทัศน์ Free to Choose และคอลัมน์ประจำของเขาในนิตยสารนิวส์วีค ที่ให้ความรู้อธิบายถึงความสำคัญของเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่ ๆ ที่ไม่เคยได้ยินหรือรู้จักเรื่องเหล่านี้ในสถานศึกษาเป็นเวลานานถึง 18 ปี ในระหว่างปี 1966 ถึงปี 1984

ในแวดวงเศรษฐศาสตร์การเงิน ฟรีดแมนเป็นที่รู้จักในนามของผู้ก่อตั้งสำนักการเงินนิยม (Monetarism) ซึ่งมีแนวคิดแตกต่างกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบของเคนส์ที่เน้นนโยบายการคลัง อันเป็นแนวคิดกระแสหลักในขณะนั้น โดยสาวกของสำนักการเงินนิยม ซึ่งมีชื่อเรียกเฉพาะว่า Monetarist เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงในภาคการเงินเป็นสาเหตุหลักของความไร้เสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ การดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารเศรษฐกิจมหภาค โดยยกตัวอย่างการดำเนินนโยบายการเงินแบบตั้งตัวของธนาคารกลางสหรัฐในช่วงวิกฤติ Great Depression ซึ่งในเรื่องนี้ เบน เบอร์นันเก้ ได้ออกมายอมรับในงานฉลองวันครบรอบวันเกิดอายุ 90 ปี ของฟรีดแมน ว่า ความรุนแรงและยืดเยื้อของ Great Depression เกิดจากความผิดพลาดในการดำเนินนโยบายการเงินของเฟดตั้งที่ฟรีดแมนได้ชี้ไว้จริง จึงไม่น่าแปลกใจที่เราเห็น เฟดลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย Fed Funds Rate เหลือเพียงร้อยละ 0 - 0.25 เพื่อดูแลเศรษฐกิจสหรัฐฯ ภายใต้วิกฤติเศรษฐกิจการเงินโลกในปัจจุบัน ทั้งนี้ วลีที่พูดถึงการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจผิดเคืองด้วยการโปรยเงินลงมาจากเฮลิคอปเตอร์ (Helicopter money) ที่ทำนกรัฐมนตรีกรรณ จาติกวณิช หยิบยืมมาใช้ ก็มีที่มาจากบทความวิชาการของฟรีดแมน ชื่อ The Optimum Quantity of Money ในปี 1969 นั่นเอง

ทฤษฎี Monetarism ขึ้นสู่จุดสูงสุดในทศวรรษที่ 1980 หลังจากที่สหรัฐประสบปัญหาเงินเฟ้อรุนแรงในช่วงต้นทศวรรษตามที่ฟรีดแมนได้ทำนายไว้ว่านโยบายการเงินที่ผ่อนคลายนในช่วงวิกฤติน้ำมัน จะนำไปสู่วิกฤติเงินเฟ้อ แม้หลังจากราคาน้ำมันจะได้ลดลงแล้ว อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในประเทศอังกฤษที่เกิดขึ้นหลังจากรัฐบาลของนางมาการ์เร็ต-แธตเชอร์นำทฤษฎี Monetarist ที่เสนอให้ธนาคารกลางดูแลการขยายตัวของปริมาณเงินในแต่ละปีให้คงที่ไปประยุกต์ใช้และการกลับมารุ่งโรจน์อีกครั้งของเศรษฐศาสตร์แบบเคนส์ยุคใหม่ (New Keynesian Economics) ที่นำแนวคิดดี ๆ ของ Monetarism เช่น ความสำคัญของนโยบายการเงิน และอัตราการว่างงานตามธรรมชาติ และแนวคิดเรื่องการคาดการณ์ของสำนัก Rational Expectations ซึ่งถือกำเนิดที่มหาวิทยาลัยชิคาโกเช่นกัน เข้าไปผนวกรวม ทำให้แนวคิด Monetarism ในปัจจุบันค่อยๆ เสื่อมความนิยมลงไป